

Hevesvármegye

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI VÁRMEGYEI LAP

TARTALOM:

Az igazságtétel órája közeledik. Dr. Hedry Lőrinc főispán napjaink problémáiról.

Hevesvármegye közgyűlése hódoló üdvözlését küldte a Kormányzónak.

Dr. Lipcsey Péter m. kir. kormányfőtanácsos, kir. közigazgató, Eger: Szent István évében.

Lévay Mihály püspök állapota.

A kormányzó né radiószózatának visszhangja Hatvanban.

A VOGÉ hatvani csoportja zászlóavató ünnepe.

„Öreg Vitéz”: Emlékezzünk régielkről... Memoire-irodalom.

Gálbory László utr. jur. dr. ügyvéd Eger: Hozzászólás „Pár szó a Szencsánvi Miklós térről” című cikkhez.

Hevesy Gusztávné Eger: Látogatás az Alpok gyomrában.

Fenyves Pál gyümölcsstermelési ker. intéző Tiszafüred: A tiszafüredi járás gyümölcsstermelésének fejlődése.

Bárdoss Lajosné ref. lelkes neje Hatvan: „Emberé a munka, Istené az áldás.”

Várkonyi Sándor főjegyző nyilatkozata a Bornemisza Géza kereskedelmi és iparügyi miniszternél járt küldöttség útjának eredményéről.

Balogh István gazdasági tanácsos, a „HGE” igazgatója Gyöngyös: Délafrikai gyümölcsök Angliában.

Ifj. dr. Tuzson János földbirtokos Hatvan: A Gyümölcsstermelők Országos Egyesülete megkezdte működését Hatvanban.

Vármegyénkből huszonegy vitézt, negyven várományost avat föl a kormányzó a székesfehérvári vitézi ünnepen.

„Sólyom” postagalamb sportegyesület Hatvanban.

Betétek és kihelyezések emelkedéséről számolt be a Hevesmegyei Takarékpénztár közgyűlése.

Irodalom.

Továbbá hírek és beszámolók a megye minden részéből.

HATVAN
1938. MÁJUS HÓ 15
IX. ÉVF. 8. SZÁM.

Agreória

SZŐLŐTELEPÍTŐ R. T.
BUDAPEST, VI. KIRÁLY-UTCA 26.
Telefon: 1-14-0-44, 1-18-4-64.

SZŐLŐOJTVÁNY
♦♦ HAZAI ♦♦
GYÖKERES ÉS
SIMA VESSZÓ
ÉS AMERIKAI
ALANYVESSZÓ

Ripári anyatelep az ecsédi telepen.

Különleges csemegeszőlő fajok:

Fehér fajták.	Tompa Mihály chass.
Afus Ali	Vörösmarty M. musc.
Erzsébet királyné emléke	Vörös fajták.
Mathász Pipiske	Mathász Jánosné chass.
Szauter Gusztáv	Szauter Gusztávné musc.
Szőlőkertek királynője musc.	

az élénk érdeklődésre való tekintettel ajánlatos az előj. gyzes.

HEVESVÁRMEGYE

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI VÁRMEGYEI LAP

MEGJELENIK HAVONTA KÉTSZER ELŐFIZETÉSI ÁRAK: EGY ÉVRE 12 PENGŐ, FÉLÉVRE 6 PENGŐ, NEGYEDÉVRE 3 PENGŐ

Az igazságtétel órája közeledik!

Dr. Hedry Lőrinc főispán napjaink problémáiról.

Heves vármegye törvényhatósági bizott-ágának félévi rendes közgyűlésén hangzottak el dr. Hedry Lőrinc főispánnak az alábbi, minden magyar embernek lelkében visszhangot keltő szavai:

— Szükségét érzem annak, hogy pár szóval kitérjek napjainknak az ország egyetemét érdeklő kérdéseire. — hiszen hosszú évek óta szokva vagyunk ahhoz, hogy itt e falak között és a vármegye népének hivatott képviselője előtt, őszinte szóval kifejtjük nézeiteinket.

A mi korunk nemzedékéről joggal állapítjuk meg, hogy az a megpróbáltatások nemzedéke. — Átszenvedett egy emberfeletti erőfeszítést igénylő világháborút, megkínóztatott egy szörnyűséges korszak nemzetgyalázó söpredékétől, és Trianon súlyos keresztjét cipelvén csonka tagjain, — látnia kellett, miként semmisül meg két kezének verejtékes munkája az infláció, majd az önellátás gazdasági hullámain. Látnia kellett véreinek üldözését a csonkult határokon kívül. — itt belül pedig látnia kellett, mint sanylik és sorvad a nemzet jövő reménysege: a magyar ifjuság, a kenyérkeresés és megélhetés emésztő harcaiban.

— Csoda-e, ha a ma élő 40, 50 és 60 évesek idegzete már olykor megernyed, könnyebben reagál külső hatásokra és képzelete olykor rémlátásokra hajlamos.

— Ennek az idegbágyadtságnak tünetei mutatkoztak a társadalmon akkor, amikor lélegzetelállító gyorsasággal következtek be közvetlen szomszédságunkban oly események, melyek jelentőségükben nemzetünk életében döntő sulyuak, azok számára pedig, kik a hajdani Osztrák-Magyar Monarchia aranykorának éveit még látták — minden bizonnyal lelki megrázkódtatást is okoztak.

— Remények összeomlása egyfelől, — meggondolatlan vágyak ébredése másfelől, már komoly szakadékok keletkezésének veszélyét vetítették elő, — midőn a kritikus pillanatban megszólalt Főméltóságú Kormányzó Urunk reményt, nyugalmat, utat és irányt mutató szózata.

— Tisztelettel hajoljunk meg e nagy magyar ember Istentől sugalmazott lelki nagysága előtt. Ki-

sérje sorsdöntő kormányzói működését minden magyar ember hűsége, lelkes szeretete és buzgó imája, mely reá áldást és egy hosszú élet kegyelmét esdi. Kérem a Törvényhatóságot, méltóztassék felhatalmazást adni nekem, hogy kifejezhessem a Kormányzó Ur Ófőméltósága előtt a Törvényhatóság hódolatos köszönetét azért az atyai jószágú és komolyságú intelemért, mellyel Kormányzó Urunk a magyar lelkeket megacélozta és önbizalmát új erőre élesztette.

— Bármily határozottsággal és komoly elhatározással vagyunk szolgálói az általános békének, az idők uja int és nemzeti lennmaradásunk érdekei parancsolólag írják elő teendőinket, földünk, népünk, családjaink védelmére. Nemzeti hadseregünk korszerű fejlesztése és felszerelése nélkül, nem hajthatja le senki nyugodtan a hazában álmra fejét és a nemzeti biztonság létfeltételeinek előteremtésében véleményeltérés nem lehet. Súlyos, igen jelentős áldozat az, amit a „salus rei publicae“ elve az állam tehetősebbjeitől megkíván, ám ne kételkedjék senki abban, hogy ez a nemzet most is méltó lesz ezeréves hazafias múltjának erkölcsi szabályaihoz.

— Önvédelmi kötelezettségünk határa azonban nem végződik katonai felkészültségünk rendezésénél; — népünk súlyos életproblémáit is meg kell oldani. Struccpolitika volna észre nem venni azt, hogy a mezőgazdasági munkásság szociális nyomora, az értelmi ifjuság kilátástalan helyzete toldozó-foldozó részletmegoldásokkal csak ideig-óráig tartható meg az evolúció korlátai között. Döntő elhatározásokra van szükség, mert a gazdasági élet egyensúlya megbomlott. Tulsokan dideregnek az árnyékos oldal szükkölködésében és túl nagy a távolság, mely néhány ezer kiválasztott jóléte és százezrek kinlódása között fennáll. Azok, akik a napos oldalon talán zúgolódnak amiatt, hogy most majd többen, sokan kell, hogy osztozzanak az éltető gazdasági nap erejében — gondolják meg, hogy ez még mindig kedvezőbb megoldás, — mint egy teljes helycsere.

— Áldozatot és mindig csak áldozatot, — de végre reményt is hordoz számunkra az idők méhe. Áldoznunk kell, hogy megszolgáljuk és kiérdemeljük reményeink valórávadását.

— Az igazságtétel órája közeledik! Készítsük elő magunkat, országunkat, népünket, hogyha eljő az idő, frissült erővel ölelhessük keblünkre újra sokat szenvedett, elszakított véreinket.

— A világ szeme fordul most felénk, mikor pár hét múlva bevonul fővárosunk utcáira a legszentebb Eucharisztia lelket meggyógyító, az emberi közösséget magasztosan kifejező ájtatos körmenete. E fölséges látogatás nyomán fakadjon új, buzgóbb, hitéhezaját, családját, magyar embertársát jobban szerető érzéforrás a magyar lelkekből. És az így tisztult magyar lélek mea culpáza boruljon le nemzet-alapító nagy királyunk Szent István 900. évét jubiláló Szent Jobbjáé, hogy visszakönyörögje a magyarok tündöklő csillagát és hogy hazafias érzésében ott szerezzen újból magabizó, acélos keménységet.

— Ugy lesz velünk a magyarok Istenének áldása, ahogy e nehéz idők nehéz feladatainak melótan meg tudunk felelni.

Szent István évében.

Írta: **Dr. Lipcsey Péter**

Rokontalan, árva nemzet a magyar. Ezt a nemzetet megalázták, megcsonkították, koporsóba fektették. Összefogott ellene az egész világ. Ennek a világnak élen áll Franciaország. Miért? Csak azért, mert a magyar vitézen harcolt a világháborúban és végig kitartott a zászló mellett. Sok ifjú ember, öreg népfelkelő halt hősi halált. Zuhagként ontotta a magyar vért, a magyar becsületét. Előzőleg e századokon át védte a keresztény kultúrát. Védte a német birodalmat, melynek akkor Bees volt a fővárosa. Védte a többi nemzetet, közülük Franciaországot. Folyton a szabadságért, a kultúraért küzdött. És Franciaország segítségét igért II. Rákóczy Ferencnek, a nagy fejedelemtől, de a segítség csak ígért maradt. És a Liberus zászlója a nagymajtényi sikon letörtött. Védte saját szabadságát 1848-ban és csak az orosz inváziójával tudták letörni a magyar szabadságot.

És jött a világháború, melynek legnagyobb ellenzője a mártír halált halt Tisza István volt. És mégis őt és a magyart tették felelőssé a világháborúért. Clemenceau, a franciák tigrise gyűlölettel eltelve beszélt a magyarok felelősségéről. Elfelejtette, hogy mily nagy hálával tartozik a nyugati kultúra a magyar nemzetnek. Ez a háború a germán és gall harca volt és a magyar csak a becsületéért harcolt és ontotta vérét érte. Megszűnt a központi hatalom, melyről Bismark a vas-kancellár kimondotta, hogy az Európa békejének biztosítója. A nagy ántánt államférfiai vakok voltak, vakká tette őket a gyűlölet. Ez szántotta keresztül egész Európát. De legmélyebben szántott végig egész nagy Magyarországon.

Szent István évében vagyunk. A honalapító nagy király évében és amidőn megemlékezünk róla, kegyeleles hála érzettel tesszük azt. Hazánk geográfiai helyzete olyan, hogy egy nemzet sem maradt fönn rajta. Eltűntek a hunok, avarok, gepidák. Megdőlt a hatalmas római birodalom is, csak a magyar tudott fönmaradni ezer évig. A többi nemzetet a hatalmas nagy Isten a tenyeréből leejtette, egyedül a magyart tartotta meg. Szent Istvánban Isten a saját lelkét küldte le hozzánk. És a nagy király lett honalapítónak Isten végtelen kegyelméből.

Es a világháború után, amikor kifosztoltan, kiraboltnak, csonkán koporsóba tették Magyarországot, újra rásugárzott a magyarra a hatalmas Isten kegyelme.

Darutollas vitézei élén fehér lován, megjelent Horthy Miklós. És egyszerre fölpattant a koporsó föld-le és ifjan, teljes erőben talpra ugrott a magyar. Horthy Miklós a második honalapító, a magyar jövő iránti hitet ütötte bele minden magyar szívébe. És most mikor a türelmetlenség futó tűzként terjedt el újra országban: a legelső magyar ember, Magyarország kormányzójának szózata hangzott el. És tűnjék el a nyugtalanság. Mindnyájan az eg felé nézünk. És aztán minden magyar tekintete oda irányuljon a legelső magyar ember felé és érezze mindenki, hogy van Isten, aki nekünk a legelső magyar embert adta. És van magyar erő, és ez a magyar erő a legelső magyar ember, Horthy Miklós. Magyarország Kormányzója. Leborulunk a hatalmas nagy Isten előtt és hálat adunk nagy kegyelméért. És nagy alázattal köszönjük Kormányzó urunk minden cselekedetét és szózatát. És most első nagy királyunk Szent István évében, az ő szellemét látjuk megtestesítve a legelső magyae emberben, aki izig vörig magyar és sohasem kétségkedik a magyar jövőjében. Ezért dolgozik, ezért küzd folytonosan, és ez adja nekünk a hitet, reményt, bizalmat a magyar nemzet jövőjében.

Heves vármegye közgyűlése hódoló üdvözlését küldte a kormányzónak

Hevesvármegye törvényhatósági bizottságának felévi rendes közgyűlése dr. Hedry Lőrinc főispán indítványára, lelkes hódolattal üdvözölte nagybányai vitéz Horthy Miklós kormányzót a nemzethez intézett rádiószózata alkalmából.

Eger város közönsége hódoló távirattal üdvözölte Magyarországot kormányzóját.

Eger város képviselőtestülete Braun Károly polgármester elnöklésével tartott közgyűlésén dr. Lipcsey Péter kormányfőtanácsos kir. közjegyző indítványára lelkes hangú táviratban hódolva üdvözölte Magyarországot kormányzóját a magyar nemzetnek életirányt mutató rádió beszédének elhangzása alkalmából.

Hevesvármegye üdvözli és bizalmáról biztosítja a Darányi-kormányt.

Heves vármegye törvényhatósági bizottsága felévi rendes közgyűlésén Jankó-Brezovay Miklós ny. miniszteri tanácsos, egerszólai földbirtokos lelkes hangú indítványára a következő határozati javaslatot fogadta el:

Mondja ki a Közgyűlés, hogy „Hevesvármegye Törvényhatósági Bizottsága a győri program végrehajtása során benyújtott törvényjavaslatok intencióval teljes egészében egyetért.

Évtizedes törekvéseinek megvalósulását üdvözli a társadalmi és gazdasági élet egyensúlyának hatályosabb biztosítását célzó javaslat intézkedéseiben.

A vármegye közönsége e javaslatban nemcsak

az aktív keresztény politika életre hívását látja, de új-jászületését, annak a nemzeti szellemi és gazdasági életnek, mely hívta van a keresztény ifjúság és értelmiség megfelelő elhelyezésének sürgető kérdését megoldani

A törvényhatóság közgyűlése éppen azért, midőn köszönetét nyilvánítja a győri kormányprogramból folyó és a magyar élet fontos érdekeit szolgáló törvényjavaslatok benyújtásáért, — Darányi Kálmán miniszterelnök urat és kormányát lelkes bizalmáról és odaadó támogatásáról biztosítja."

A kormányzóné rádiószózatának visszhangja Hatvanban.

A kormányzóné rádiószózatának elhangzása után lapunk illusztris munkatársának, Léway Mihály püspöknek tollából vezetőkikben foglalkoztunk az ország legelső asszonyának nemes szívéből jövő azon kérésével, hogy az eucharisztikus kongresszus tartama alatt az ország társadalmi lelke nemes érzésétől vezettetve keresse fel a nélkülözöket és tegye lehetővé, hogy legalább e nagy napok alatt ne legyen éhező magyar család az országban

Léway Mihály püspök és Várkonyi Sándor főjegyző hívó szavára a hatvani társadalmi egyesületek vezetői összegyűltek és Várkonyi Sándor főjegyző kérésére a közös megbeszélés eredményeként 2500 P-t ajánlottak fel a hazafias és emberbaráti célra és így lehetővé lett tette, hogy Hatvan 250 szegény családja rendes ellátásban részesüljön az eucharisztikus hét alkalmával.

Ezzel is jóleső érzéssel állapítjuk meg, hogy Hatvan község vezetőségében, a hatvani társadalmi egyesületekben, Hatvan egész társadalmában, miként a múltban, úgy a jelenben is, nemesen érő lélek lakik, amely mindig tud és akar cselekedni, úgy, ahogy azt a nehéz idő parancsolja

A VOGÉ hatvani csoportja zászlóavató ünnepsége.

F. hó 8-án szép ünnepség keretében avatta fel a VOGÉ hatvani csoportja új zászlaját.

A délelőtti folyamán a katolikus, református és evangélikus templomokban ünnepi istentisztelet volt.

A zászlóavatót, dr. Szinyei Merse Jenő országgyűlési képviselő neje, az ünnepi szónokot, dr. Szinyei Merse Jenőt, valamint az ország minden részéből megjelent vasutas előkelőségeket és küldöttségeket ünnepélyesen fogadták és kísérték a kastély előtt felállított diadalkapun át a szépen feldíszített városháza előtti térre, — ahol az emelvényt a megjelent egyesületek zászlóerdeje vette körül.

Bár a kellemetlen időjárás zavarólag hatott, mégis hatalmas tömeg gyűlt össze a városháza előtti téren, hogy a város közönsége megjelenésével is kifejezést adjon annak a megbecsülésnek és szeretetnek, amellyel a vasutas társadalom iránt viseltetnek.

Az ünnepség a Vasutas Dalárda Hiszekegy-ével kezdődött, majd Mészáros Mihály fűtőházi főnök, a hatvani csoport lelkes, agilis elnöke mondta el szépen felépített megnyitó beszédét, amelyben szeretettel üdvözölte a megjelenteket, és fogadalmat tett arról, hogy az eszméket szimbolizáló zászlóhoz hűek maradnak.

Az ebüki megnyitó után a róm. kat. egyház részéről dr. Nagy József, a református egyház részéről

Léway Pál s. lelkész, az evangélikus egyház részéről pedig Jávor Pál lelkész mondtak lelkeket megfogó zászlóavató beszédeket.

Ezután emelkedett szólásra dr. Szinyei Merse Jenő országgyűlési képviselő, a Nemzeti Egység Párt ügyvezető alelnöke, akinek emelkedett szellemű, hazafias érzéstől áthatott nagyvonalú beszédéből az alábbiakat emeljük ki:

A mai vasárnapon, amely oly bőséges és termékenyítő májusi esőt hozott nekünk, azért gyűltünk egybe, hogy magyar nemzeti színű zászlót avassunk, magyar ünnepet üljünk. Avatjuk a Magyar Keresztény Szociális Vasutasok Országos Gazdasági Egyesülete, röviden VOGÉ, hatvani helyi csoportjának szép zászlaját. A most avatott zászló immár a 18-ik zászlaja annak a hatalmas magyar vasutas tábornak, amely a magyar vasutasság érdekében oly elismerésre méltó tevékenységet fejt ki.

Kedres kötelességet vélek teljesíteni, amikor ennek a lélekemelő és szép ünnepélynek előkészítéséért és megrendezéséért őszinte köszönetet mondok a megjelent ünnepelő közönség nevében is a VOGÉ országos és helyi csoportja vezetőségének, élén Róbert Emil országos elnök ünnepélyességének. De különösen megzavakkal emlékezem meg a hatvani helyi csoport kitűnő elnökéről, Mészáros Mihály fűtőházi főnök úrról, aki rövid pár esztendői itteni működése alatt nemcsak a hatvani vasutasság tisztelőjét és szeretetét, de Hatvan osztatlan társadalmának rokonszenvét és nagyrabecsülését vívta ki magának azaz a hazafias és őszinte munkássággal, amit a rábízott vasutasság erkölcsi és anyagi jóléte érdekében kifejt.

A VOGÉ hatvani helyi csoportjának a vezetősége engem kért fel, mint a hatvani kerület országgyűlési képviselőjét, hogy a mai zászlóavatóson az ünnepi beszédet megtartsam. A megtisztelő felkérés teljesítését örömmel és készséggel vállaltam, mert ezáltal mód és alkalom nyílik számomra, hogy egyrészt a VOGÉ, de a VOGÉ-n keresztül az egész hatvani vasutas társadalom előtt, itt a nagy nyilvánosság jelenlétében, meghajtsam az elismerés zászlaját a haza és a vasutintézet érdekében rendkívül nehéz időkben végzett nehéz és felelősségteljes munkájáért, kifejezésre juttassam azt az őszinte megbecsülést, amit a hatvani vasutasság iránt oly régtől fogva érzek és velem együtt, — úgy hiszem, — érez Hatvan minden rendű és rangú polgára!..

Ez a zászló és vele együtt a VOGÉ hirdeti és ápolja a keresztény szellemet, a nemzeti érzést, a kötelességtudást, fegyelmet és hűséget, a munka és munkás megbecsülését, a családi szeretetet, a bajtársiasságot, szolidaritást és sorsközösséget.

Ezek azok a magaslatos eszmék, eszmények és ideálok, amelyeknek ebben a földi világban minden téren érvényesülniök kellene, ha azt akarjuk, hogy egyén, család, társadalom és nemzet boldoguljon. Ezek azok az eszmék, amelyek nélkül lehet talán ideig-óráig tartó látszat-eredményeket és sikereket felmutatni, azonban egészen bizonyos, — és erre a történelem tanít meg minket —, hogy egy nemzet tartós és nyugodt fejlődése csak ott várható és az csak ott következhet be, ahol a magán- és közélet egyaránt áthatja a keresztény erkölcs, az erős nemzeti érzés, a hivatásszerű magaslatig emelkedő munkaszeretet, kötelességtudás, felelősségtudat és fegyelem.

A VOGÉ-ban tömörült magyar keresztény vasutasság követendő példaképe az ekként gondolkodó, érző és cselekvő magyaroknak és éppen ezért nagyjelentőségű és fontos szerepet tölt be a magyar társadalomban és itt, Hatvanban is. Ez a szerep és hivatás csak fokozódhatik, amikor oly nagy fogalomzavarral találkozunk mindeféle és oly sokan iparkodnak hivatalosan és kéretlenül világmegváltó eszméikkel a tömeget boldogítani, vagy talán inkább félrevezetni.

A tárgyilagosan figyelő és szemlélő előtt valóban elképesztő látványt nyújt a hamis és téves jelsza-

vaknak, ködös elméleteknek, ki nem forott és zavaros elgondolásoknak, terveknél az a tömkelege, amellyel napról-napra előirászatnak beünnöket. És ezek a tervek és elgondolások tulnyomó részükben a tömegszenevedélyek felkeltésére és a gyűlölet terjesztésére vannak felépítve, de országépítésre, népünk erkölcsi, szellemi és anyagi javakban való megerősítésére semmi esetre sem, mert annak előfeltétele a béke, rend, fegyelem és a nyugodt polgári munka.

Senki sem tagadja ebben az országban, hogy mélyreható szociális és gazdasági reformokra igenis szükség van. Erre szükség lenne akkor is, ha a nagy világháború nem Trianonnal és országosankitással végződött volna. De természetesen még inkább szükség van a reformokra éppen az esztelen dóre békekötések folytán, amelyek az ezeréves szentisztráni bírodalom szétdarabolták, gazdasági egyensúlyát megbontották és a nélkülözéseknek és szenvedéseknek oly keserűségeit zúdították reánk. Ki meri mégis tagadásba vonni, hogy a reformok megvalósítása terén máris hatalmas lépéseket tettünk előre és a további reformok folyamatban vannak és hogy a törvényjavaslat, amely a társadalmi és gazdasági rend hatályosabb védelme címet viseli és a parlamentben éppen most van tárgyalás alatt, ebben a vonatkozásban kíván az észszerűség határain belül kielégítő és áldós megoldást teremteni. Hogy merészelnék tehát egyesek oly kíváló magyar közéleti férfiakat felelősségre vonni, akik népük mélyeséges szeretetétől vezeltetve és felelősségük teljes tudatában, a legnagyobb erőfeszítés és lelkiismeretességgel keresik és találják is meg a kivetelő utakat, amelyekre keresztül munkát, kegyeret, állást és emberhez méltó jólétet biztosítanak a széles népretegek és a diplomás fiatalok részére. És amikor ilyen korszakalkoló nagy reform-munka folyik az arra hívatott és illetékes lényezők részéről a magyar alkotmány szellemében és törvényes alapon, miért akarnak itt annyian irányítani, diktálni, parancsolni és vezérekedni? Talán azért, mert vezérnek lenni mindenestire sokkal kellemesebb, másoknak parancsolgatni sokkal könnyebb, mint dolgozni és engedelmessékedni! Ezek a tisztelt bajkeverők a magyar történelemből is valószínűleg csak arra emlékeznek, hogy a magyarságnak valamikor lét veszélye volt, ellenben a vérszerződésig már nem terjed a tudományuk. . .

... És a mai sok bajért és nyomorúságért nagy magyar királyoknak, államférfiaknak, főpapoknak és hadvezéreknek egész sorát vonják felelősségre és oktatják ki arra, mit kellett volna tenniük. És ezt teszik olyanok, akik eddigi életük során még egy szalmaszálat sem tudtak az álból eltávolítani. Arról természetesen nem is beszéltek, hogy ezeknek a szemében a magyar történelmi osztályoknak semmiféle érdemei és erényei nincsenek és csak hibáikról és hibáikról akarnak tudni. Szóval megtagadnak minden közösséget, minden kapcsolatot a rértel írt dicső magyar történelmi múlttal, lehet hogy talán azért, mert e múlttal rendszerint valában semmi kapcsolatot nincs.

E vezérjelölteknek és vezérönjelölteknek mentességül nem szolgálhat az, hogy jóhiszeműek, feltéve, hogy lényeg azok, mert egy nemzet sorsának az intézéséhez nem elég a jóhiszeműség. Ahhoz sokkal több egyéb is kell, így többek között tudás, felkészültség, a történelmi múlttal és összefüggésekkel az ismerete és amit legelőször kellett volna említenem, keresztény erkölcsi felfogás és erős nemzeti érzés. És szükség van még valamire, amiről ma olyan sokan hajlandók megfeledkezni: a felelősségérzetre és felelősségvadásra minden tettünkért és eszelkedetünkért.

Ne hagyjuk tehát magunkat megléteszteni ismeretlen, hivatalos és felelősséget nem érző fantaszták által, ne engedjük magunkat félrevezettetni léteszmékekkel és tértanokkal, bármilyen tetszetős köntösben, vagy hangzatos szavalókorásban találják azokat

elénk az álpróféták. Bizzuk rá sorsunkat teljes bizalommal a nemzet kipróbált vezetőire, egyházi és világi hatóságokra, akik tudással, tapasztalattal, lelkiismerettel az Isten és embertársaik iránt érzett felelősségvadászattal dolgoznak a nemzet boldogulásáért és jobb jövőjéért. Lássuk be, hogy a beteg ember is akkor eszelezkedik saját szempontjából helyesen és bölcsen, ha bajával szakértő orvoshoz fordul és nem különféle karizmatikusoktól, esodadoktoroktól és jarasszonyoktól veszi a rendesen igen drága pénzen mért és semmi sem használó esodafüveket és egyéb hókusz-pókuszokat.

Tisztelt ünneplő közönség! Ünnepi beszédet beszédet óhajtottam mondani és most veszem észre, hogy talán nem is tettem elég a vállalt feladatnak akkor, amikor ilyen súlyos közéleti jelenségekkel foglalkozom és ilyen komoly íratelmek hangzatosításával veszem igénybe szíves figyelmüket. De nem tehetek róla! A hazája sorsáért és a magyar testvérei boldogulásáért aggodó lelkem késztet arra, hogy észintem, nyíltan, becsületesen és férfiasan kifejezést adjak gondolataimnak és érzelmeimnek. És teszem ezt annál is inkább, mert meggyőződésem, hogy Hatvan hazafias társadalmi és a hatvani magyar vasutas-ság és különösen annak a VÖGE-ban tömörült értékes része megérti és osztja az én hazafias szívből fakadó aggodalmakat. De tudom azt is, hogy Önök, magyar testvéreim, soha semmiféle felforgató törekvésekre kaphatók nem lesznek, ilyen töreszmék körítésére és hírdetésére vállalkozni sohasem fognak. A magyar vasutas-ság úgy, mint eddig, továbbra is tudni fogja kötelességét és mindenkor elől fog járni a keresztény erkölcs és nemzeti érzés ápolásában és megerősítésében, a magyar hazá szeretőben, szolgálva ezzel munkaadójának, de saját magának és családjának érdekeit is. A magyar vasutas-ságot a legkisebb pályamunkástól a legmagasabb vezetőkig ékesen jellemzi az istenfélő és hazaszerető és minthogy a magyar vasutas-ság egyeteme a rábizott nagy értékeknek, emberéletnek és anyagi javaknak büszkeséges szolgálatában nő fel, teljesen tisztában van azokkal a veszélyekkel és katasztrófákkal, amit a kötelességvadásztás okozta vonatkozásúkként jelent."

A lelkesen fogadott ünnepi beszéd elhangzása után a zászlóaljgyűlési előszó, a zászló, a következő szavakkal: „Kívánom, vegesse ez a zászló a hatvani vasutas-ságot nemzeti és keresztény szellemben, hogy egyetük teljesüljenek."

A zászlószeglek bererése után az ünneplő közönség a Hősök szobrához vonult, melyet megkoszorúzott s ahol dr. Gerecsény Mihály MÁV tanácsos, a VÖGE országos ügyvezető elnöke mondott hazafias érzéstől áthatott beszédet.

Délben az Ipartestület székházában társasébed volt, amelyen az első pohárköszöntőt Szinyei Merse Jenő országgyűlési képviselő mondotta Magyarország kormányzójára.

Róbert Emil, a VÖGE országos elnöke Szinyei Merse Jenőnére, a zászlóaljgyűlési előszó, dr. Gerecsény Mihály Szilatoris Bélára, az üzletvezetőség képviselőjére, — Török Antal a hatvani társadalmi egyesületekre és azok vezetőire, Várkonyi Sándor főjegyző Mészáros Mihály fűtőházi főnök, a VÖGE helyi csoportjának elnökére és Mészáros Mihály a VÖGE országos elnökére és a többi VÖGE csoportokra üzentte poharát.

Este az Ipartestület színháztermében szépen sikerült műsoros est volt, utána a hajnali órákig tartó táncmulatság fejezte be a hatvani vasutas-ság emlékeztetés, szép ünnepét.

Az a tüleltető erő s az az ünneplés, odaadó munka, melyet Mészáros Mihály fűtőházi főnök, a helybeli csoport elnöke Hatvanba történt áthelyezése óta nem laukadó erővel kifejtett, — megteremtette gyümölcsét, amelyel országos vonatkozásban is értékelnek ismertek el.

Emlékezzünk régiekről . . .

Memoire-irodalom.

Háborus regényt el nem olvasok. Háborus filmet meg nem nézek. Nem. Köszönöm, elég volt belőlük természetben a fronton és az azt követő négy évi hadifogságban. — Gondolni sem szeretek ezekre az időkre.

Hát akkor miért ír róla?

Ebben sem én vagyok a bűnös. — Ennek a lapnak a szerkesztője a bűnszerző. Nagyon kedves unszolásának nem voltam képes ellenállni. Ez az unszolás más természetű, mint azoknak „a barátoknak az unszolása”, melyeknek titkos lyrai költőink nem tudnak ellentállni s kinyomtatják hideg tavaszban — és néha bűnös viszonyban — fogant fűzfa rügyezéseiket. A szerkesztő: hatalom, akinek nemcsak unszolása, de kivánsága is parancs, aminek én engedelmeskedtem s hevenyszellen jobb sorsra érdemes papírra vettem memoire foszlányaimat.

Bizony csak memoire-foszlányok ezek, mert az alatt a tizennyolc év alatt is, amióta hazakerültem Szibériából, annyi vértelen csatát kellett megvívnom idehaza a felmentettekkel és fel nem mentettekkel, még inkább az élettel szemben, hogy visszaemlékezéseim már nem rendszeresek. Csak egyes jelenetek, epizódok jelennek meg előttem néha néha, mert feljegyzéseimet, amiknek az alapján chronologikus összefüggésben írhatnék, egy nagyon hideg, — 50° körül járó hideg napon Bubik elvtárs, tábor- és zászlóalj parancsnok, a győri közművesseged Kanszokban elkobozta tőlem. Ennek köszönheti a világ, hogy háborus és fogságbeli élményeimet én is meg nem írtam. Ennyi jót mégis köszönhet Bubik elvtársnak a világ.

Ennek a feljegyzés elkobzásának az esete azonban nem volt érdektelen. El is mondom.

* * *

Azután, hogy a sárga tenger közelebből elindult szökevény csoportunkat Irkuckban lefogta és újból táborba záratta a magyar vörös-gárda, óvatosabbak lettünk és kerültük szökes közben a nagyobb tömegekbe zeredést. En Kelemen szegedi ezredbeli törzs-örmeister öreg bajtársammal vettem újból hátamra a „szuharival” (száritott kenyérhéjjal) megtömött hátizsákomat s március közepén, egy szokatlanul késői nagy hideghullám derekán értük el a már említett Kanszok állomást, ahol hadifogoly tábor is volt. Az ilyen helyektől mindig féltünk s hogy nem ok nélkül, azt mutatja az eredmény. Mikor meghallottuk, hogy a vonatot fogadó vörös őrség tagjai egymás közt magyarul beszélnek, mindjárt tudtuk, hogy baj lesz.

— Az oroszokat ilyen-olyan mesével el lehetett ámítani, de a voenni plenniből (hadifogolyból) átvedlett krasznoj gardiszt (vörös gárdista) a legképtelenebb álrühában is felismerte a szökevény hadifoglyot s elötük nem volt „kibeszéd.” Mellünket verő deres pópaszakállunk dacára a sok muzsik utas között ránk mutatott a vörös őrség parancsnoka:

Maguk meg hadifoglyok.

És bekisért bennünket egy rosszul világított katonai irodába a táborparancsnok (egyben vörös zászlóalj parancsnok) elé. — Ez volt Bubik elvtárs egy harminc éven alóli, borotvált képű, elég értelmes kinézésű fiatalember, jól szabott sárszínű orosz katonai egyenruhában, tányérsapkáján az „atyuska szemé” helyett öt águ csillaggal.

Miután az én szakállam volt az őszebb és hosszabb, előbb engem szólított meg:

— Hány éves maga öreg?

Halvanöt.

— Ugy? Öregebbnek látszik. — Hol került fogságba?

— Pizemyslben.

— Hogy jutott maga oda ilyen öreg korban, hiszen maga már túl van a katonakoron.

— A trénnél voltam kocsis, élelmet fuvaroztam a várba, és bent ért a körülzárás.

— Aztán hova akart most menni maga?

— Haza.

— Minek?

— Én már öreg beleg ember vagyok, aztán itt olyan hideg van, hogy ha téiben talállok meghalni, még sirba sem tudnak lenni tavaszig, és én jobban szeretnék melegebb föld alatt feküdni.

— Én ezt meg tudom érteni. Nekem nem is volna kifogásom az ellen, hogy hazamenjen, mert egy ilyen öreg hülyének mi úgy sem vehetjük itt hasznát. Igaz, hogy otthon is már legfeljebb csak miniszternek való lenne, de hát, sajnálom, még sem engedhetem haza, mert nekünk itt törvényeink vannak, amik ezt tiltják. — Én ugyan nem tudom, hogy maga tudja-e, mi az, hogy: törvény . . .

Amire megszólalt az iroda tulsó végéről egy íróasztal mellől egy hang, szintén magyarul:

— Ne magyarázza, elvtárs, ennek az embernek, hogy mi a törvény, mert az odahaza ügyvéd.

Tableau!

Ugyebár, nem kell sok kommentár ahhoz, hogy ez a leleplezés Szibéria közepén mint hatott rám.

Itt már nem segít a pópa szakáll mimikrije.

Ránéztem a tányérsapkás fiatalemberre:

— Honnan ismer maga engem?

— En Egerben voltam jogász.

— És hogy hívják magát!

Megmondta a nevet, de ezt az Egerben köztiszteltetben álló polgári családra való tekintettel én nem írom ki.

Erre a leleplezésre persze Bubik elvtárs alaposan megmoloztatott, elvett tőlem minden néven nevezhető papírt és írószert s ennek köszönheti a világ, hogy a vizenyős háborus memoire-irodalom egy könyvvel szegényebb lett.

Öreg Vitéz.

Hozzászólás „Pár szó a Szmracsányi Miklós térről” című cikkhez.

Irta: Gálbory László.

„Hevesvármegye” című politikai, közgazdasági és társadalmi vármegyei lap 1937. év június hó 15-én megjelent 9-ik számában „Pár szó a Szmracsányi Miklós térről” cím alatt egy cikk látott napvilágot. A jelzett cikket dr. Erlach Sándor egri ügyvéd ur, városatyja írta. A cikk írója a szóbanforgó cikket azzal vezeli be, hogy a diszpolgárság intézményes rendezése tárgyában egy szabályrendelet-tervezetet terjesztett a képviselő testület elé.

A városatyja elgondolása az volt, „hogy a városi (községi) polgárság által várható legmagasabb ki-

tüntetése ne diskreditáltsék a servilizmusnak egyre jobban terjedő fertőjében tényleges szolgálatot teljesítő s a várossal (községgel) szemben feleltes hatóságot képező hatalmasságok, valamint aktív politikai nagyságok ne legyenek működésük tartama alatt diszpolgárokra választhatók.

A cikkirő majd megemlíti, hogy bár az indítványát visszavonta, az indítványának mégis meglett a hatása, mert a bekeresztelt, de nyomban visszavont indítványa óta Eger városa nem vett részt a diszpolgárság osztoztatásában és Szmrecsányi Miklós óta ezt a magas kitüntetést Eger város részéről senki sem kapta meg.

A cikkirő cikkét azzal fejezi be, hogy „Eger szerelmese halálának évfordulója és a sírjában is Egerért dolgozó nagy tudású kutató posthumus munkájának megjelenése alkalmából *kegyeletes* dolgot követelt el Eger városa, mikor diszpolgárának nevével teret nevezett el, mely tér örök időre és mindenki előtt dokumentálni fogja nemcsak Eger hivatott aestetikusanak hervadhatlan érdemeit, de Eger városának el nem muló halálját is.”

A cikkirőnek ama megállapításával, hogy Eger városa kegyeletes dolgot követelt el, mikor diszpolgárának nevével teret nevezett el, az alább kifejtetknél fogva minden vonatkozásban egyet nem érthetek:

Szmrecsányi Miklósról elnevezett teret nem régen ezelőtt Foglár térnek hívták. A jelzett tér — bár a város kellős közepén van és bár körülötte szép középületek (Pénzügyigazgatóság stb.) s 3—4 esztendeje ujonan épült villaszerű csinos családi házak vannak, *teljesen elhanyagolt és rendezetlen állapotban van*: ugyannyira, hogy a tér inkább hasonlít bármilyen, mint a tisztaság elemi követelményeinek megfelelő városi térséghez:

A térnek a rendezése tárgyában közérdekből több ízben beadványt intéztem a város Polgármesteréhez. Beadványomban rámutattam arra, hogy a szóbanforgó téren levő állapot se rendészeti, se közegészségügyi, se szépészeti szempontból el nem tűrhető; a Foglár illetve most a Szmrecsányi Miklós tér bármilyen formában, de halasztást nem tűrő rendezést kíván.

Beadványomra választ is kaptam. Az illetékesek „a város ezen belső területén uralkodó *rendelátnes állapot*” elismerése mellett több ízben kilátásba helyezték a szóbanforgó térnek a rendezését. Mindezek dacára a tér rendezése a mai napig se következett be.

A legutolsó beadványom beadása óta eltelt már körülbelül másfél esztendő. Az eltelt másfél év óta a téren csupán annyi változás állott be, hogy Eger városa a térnek más elnevezést adott. Az elnevezéssel kapcsolatosan az előbb elmondottakkal adott bevezetés után térek rá az ügy érdemére.

Külön kiemelem s hangsúlyozom, hogy a legtávolabb áll tőlem bárkinek is az érzékenykedését érinteni. Ez a jó szándékom azonban nem zárja ki azt, hogy rá ne mutassak arra, hogy a cikk írójával miben nem értek egyet.

A „kegyelet” szó fogalmát nem kívánom e helyt meghatározni, mert felteszem, hogy ezzel mindnyájan tisztában vagyunk. Így csupán csak arra mutatok rá, hogy mint mindennek, úgy a kegyelet lerovásának is megvan a megfelelő formája; ugyannyira, hogy a formák esetleges be nem tartásával sokszor az elérni kívánt célnak az ellenkezőjét érik el.

A cikkben hangoztatott „kegyelet lerovását” illetőleg a cikkirő-városátya között és köztem a tekintetben van felfogásbeli különbség, miszerint a tér elnevezésével kapcsolatban nem-e merült fel olyan mellékkörülmény, amely a „kegyelet” szó fogalmát zavarja. Szerény megállapításom szerint volt s van is zavarólag ható mellékkörülmény. Az imént jelzett mellékkörülmény megállapításánál abból kell kiindulni, hogy a Foglár tér volt-e, illetve van-e olyan elfogadható állapotban, hogy a tér Szmrecsányi Miklós nevével legyen elnevezhető.

A Foglár illetve a Szmrecsányi Miklós tér elképzelhetetlenül elhanyagolt s rendezetlen állapotban volt a tér elnevezése idején és ilyen állapotban van ma is! Már pedig se Szmrecsányi Miklós nevével, se Szmrecsányi Miklós emlékével nem tartom összeegyeztethetőnek azt, hogy Szmrecsányi Miklós nevével rendészeti, közegészségügyi stb. szempontokból jogosan kifogásolható, — rendezetlen, teljesen elhanyagolt teret nevezzünk el.

Meggyőződésem, hogy Eger város képviselő testületétől a legtávolabb állott az, hogy diszpolgárának emlékének megfelelő módon örökítse meg. Így tehát jelen esetben csupán arról lehet szó, hogy a térnek Szmrecsányi Miklós nevével való elnevezésekor nem kellő körültekintéssel jártak el és figyelmen kívül hagyták azt, amit e cikk keretén belül megfelelő formában szóvá tettem.

Magam részéről semmiféle kimagyarázkodást — pl. a rendezés költségére nincs fedezet — nem fogadhatok el egyrészt, mert a szóbanforgó térnek Szmrecsányi Miklós nevével való elnevezésével várható volna Eger városa mindaddig, amíg a teret elfogadható módon rendezi; másrészt, ha már a szóbanforgó teret Szmrecsányi Miklós nevével elnevezte, úgy egyidejűleg gondoskodni köteles lett volna a tér rendezéséről is. Tertium non datur!

Közvetlenül a cikk megjelenése után e lap hátsó oldalán szándékom volt megírni a most röviden kifejtetteket. Eredeti szándékomtól az eltért el, hogy talán később potolni fogják a most elmulasztottakat. Miatán azonban a cikk megjelenése óta 11 hónap telt el anélkül, hogy a térnek a rendezésére bármiből is halványan következhetni lehetne, kényszerülve vagyok a tér elnevezése körül *visszártnak* minősítendő helyzetet szóvá tenni, egyben a tér *sürgős pótlólagos rendezésére* egy város vezetőségének, mint a cikkirő-városatyának a figyelmét felhívni, annál is inkább, mert a térnek rendezetlenül hagyása esetén Eger városa Szmrecsányi Miklóssal szemben nem megfelelő módon rótna volna le a cikkben jelzett „el nem muló halálját”.

Látogatás az Alpok gyomrában.

Írta: Hevesy Gusztávné.

(Folytatás.)

Lassanként utitársak is jelentkeztek. Itt ment egy házaspár, két serdülő gyermekkel. Na, ha ez a német Lizl felbirja az maga 80—85 kilóját, akkor én akár táncolhatok is a 68 kilómmal, — biztaltam magamat.

Jött két ifju is, — ezekkel már Hallstadtból együtt jöttem Obertraunig a motorcsónakkal, — persze turistásan nekiöltöztek, vagyis nem lehet megállapítani, örgrólok-e vagy szabadnapos pincérek?

Atán jött még egy idősebb ur is, — persze az osztályok kedves közvellenységével jóreggeliztek, kisasz-

szonyak tituláltak, s mindnyájan csodálkozva kérdezték: nur allein?

Már kezdtem unni a sok alleint!

Hagytam mindenkit előre menni. Én nem vagyok turista, és nem fárasztom ki magam a hegyre igyekvéssel, — nekem otthon Egerben már a Kacsapart is hegyet számol.

Gyakran megálltam, — már a percről-perce taguló panoráma miatt is. Mindig több és több tó tükre csillogott már a messze mélységben, a szomszédos hegyek gleccseres üvegtekői is kezdték láttatni magukat, a nagy szálfærdő már csak kis törpe bozótosnak látszik innen fentről, az éleset sikkantó vonat pedig mint kis igyekvő fekete kukac csuszik a mély rét zöld bársonyán. Lám, a vizesés, mely lenn a retől csak kis furdókádi tussnak látszott, milyen nagy vizsugár, ahogy itt mellettem lezuhan.

A jelzőtábla szerint már 900 méteren felül járok s mégcsak 1 1/2 órája jövök. A nap is igyekezett legombolni rólam a kabátját, s nagy szerepe kezdődik a zsebkenőnek.

Bizony, néha jó nagyot kellett lépni a fatörzsek-ből készített erdei lépcsős uton, s jól esett nagyokat szuszogva leülni a szép kilátást nyújtó pihenők padjain.

Hol az egyik, hol a másik felkapaszkodó társaságot találtam itt, — átadták nekem a helyet, vigyázzonlátással biztatva, előztek.

Sehogy sem tudtam megérteni, miért kifogásolták, hogy egyedül jövök. Nem volt nekem szükségem senki támogatására. Mégcsak meg se csusztam egyszer sem. Igaz, nem is lett volna tanácsos, mert a korlát és karfa nélküli lépcsős utról egész szépen lehetett volna 8–10 métereset is esni. De úgy észleltem, — a legjobban az vigyáz magára, aki egyedül megy.

Már majdnem a menedékház közelében jártam, midőn egy hatalmas szál embert fedeztem fel, a felé haladó uton. Jól megrakott hátit cipelt.

A pihenőnél bevártam. — Hány kilót visz? — kérdezem tőle.

Ez most „csak” 22, de hoztam már fel ide 28-at is. A turistaház számára mindennap lejár a faluba bevásárolni.

Olyan kifejelett, erős inas lábszára volt, akár a szarvasnak.

Tőle tudtam meg, hogy május 16-tól szeptember 15-ig tart a barlanglátogatás ideje és hogy reggel 8-tól délután 4-ig minden két órában van vezetés ami kb. 1 és 3/4 óráig tart.

Ha velem igyekszik, — invitál barátságosan — már a 10-kor kezdődön résztvehet.

Ami pedig a menedékház kosztját illeti, — nem kell az áráktól félni, alig több az obertrauni vendéglői árnál. Jó bőséges, 3 fogásos ebéd 2.60 Schilling, a nap minden órájában lehet étkezni. Italok is kaphatók, hideg, meleg tetszés szerint, turista jelleggel 50 személy is elszállásolható, van villanyvilágítás, telefon.

Keserűn gondoltam rá, hogy nálunk az ilyet bezzeg kihasználnák, jó ötszörös áron mérnék még a levegőt is. Dehát az osztrákok sokkal előbbre vannak az idegenforgalom ismeretében, mint mi. Pedig lám, itt is minden gyufaszálat a háton kell felhozni.

Igaz ugyan, hogy már nem sokáig, mert építik a barlanghoz vezető autót.

Valóban, éles fejszecsapások csatoltak bele a hegyek litokzatos csendjébe, gőzhenger szuszogása, közúzók ropogása hallatszott, jelezvén, hogy a kultúra teljesen rá akarja tenni a kezét a természet e ritka tüneményére.

Hujj-juj-juju-juj!!! bődül el egyszer csak előttem haladó tájékoztatóm, majd nevetve jegyezte meg, hogy így szokta jelezni közeledtét.

Hozom a friss húst, amit a konyhában már nagyon várnak, mondta olyan fürgeséggel, mintha csak a szomszédból jönne ide át, és nem 1345 méter magasra.

Három takaros nőszemély lelkenedett Hanzl megérkezésén.

Még van 10 perce a pihenésre, — néz a karórájára, s azzal elköszön. — Szolgalegény és a karóra, — nálunk még ismeretlen együttes.

Szóval 2 óra és 50 perc alatt ott álltam a menedékház előtt, minden baj nélkül, — igaz, hogy az utolsó negyedórában nem „allein”.

(Folytatjuk.)

A tiszafüredi járás gyümölcsstermelésének fejlődése.

Írta: Fenyves Pál

Aki a tiszai árterületen jár, meglepő felfedezést tehet. Az ősvadont, a nyárlást és a fűzest, mindjobban kezdi kiszorítani a kulturnövény a gyümölcsfa. A tiszaparti községek határában levő gyümölcsösök nem régi eredetűek. 40–50 évesnél idősebb nem igen akad közöttük. Az egyszerű kisgazda maga megfigyelésére és józan észére hallgatva kezdte meg az ártereken az arra alkalmas részek betelepítését. Akkortájt a gyümölcsstermelés még gyermekcipőkben járt, nem volt aki kellő utbaigazításokkal a telepítést helyes irányba terelje. Ezek a születési hibák, amely egyrészt a fajta megválasztásra, másrészt megfelelő kiültetési távolságokra vonatkoznak ma már nehezen orvosolhatók.

Talán nincs a mezőgazdaságnak még egy olyan ága mint a gyümölcsstermelés, amely felé az utolsó két évtizedben a közérdeklődés olyan nagy mértékben fordult volna. Ennek hatása alatt a tiszamenti községekben a közép és nagybirtokos réteg is kisebb nagyobb mértékben megkezdte a gyümölcsstermelést az ártereken. A járásban ezideig a legnagyobb új keletű gyümölcsös a Szatmári Püspökség 82 kh. terjedelemben.

A különleges ártéri gyümölcsstermelő helyek iránti érdeklődés mindinkább erősödik az ország más részeiből is. A gyümölcsstermelésre alkalmas árterek magas árát és irántuk megnyilvánuló keresletet a gyümölcsstermelésben néhány éven belül beáltható gazdasági változások indokolják. Az ország sok ezre hold földjén telepített almások a közeljövőben elérve termő korukat nagytömegű gyümölcsöt fognak a piacokra zudítani. Ez a körülmény maga után fogja vonni az alma árak nivellálását. Amíg ugyanis a belföldi árak és a világgiazi árak között ilyen nagy disparitás áll fenn, mint jelenleg, addig az alma nem exportálható külföldre. Más részt néptáplálkozási és népegészségügyi szempontból is tarthatatlannak a jelenlegi téli alma árak, amelyeknek megfizetése nemcsak a nép, hanem a közép-osztály számára is elérhetetlenek.

A téli alma árakban várható változások meg-

fogják oldani úgy a belső fogyasztás mint a kivitel kérdését. Az erem másik oldalát tekintve, vagyis a termelő szempontjából vizsgálva a kérdést semmi ok sem lehet a nyugtalanságra, mert a túlzottan magas árak, ha meg is szűnnek, a termelő meg fogja találni számítását nagyobb mennyiség értékesítésével, amint ez külföldi viszonylatban már régen megvan. Vitan felül áll az azomban, hogy a bekövetkezendő árcsökkenések esetében az amugy is kevés termelési biztonságot nyújtó termelési ágban a termelőnek szükségképpen csökkenteni kell üzemköltségeit. Idők folyamán a kialakuló verseny következtében a drágán termelő üzemek sokkal kisebb haszonnal lesznek kénytelenek beérni, sőt egyesek el is veszíthetik rentabilitásukat.

Drágán termelnek azok az almatermelő vidékek ahol a telepítés nem kellő előrelátással történt. Vagyis ahol hiányoznak azok a termelési feltételek amelyek lehetővé teszik a biztosabb és olcsóbb termelést. A száraz talajok, aszályos szeles vidékek, ahol nem csak az évi csapadék kevés, de ahol hiányzik a levegő megfelelő pára tartalma, ott csak nagy áldozatok árán tartható fenn a termelés. A megfelelő környezet nyújtotta előnyök élesen fognak kidomborodni az egyes termelő helyek kialakuló versenyében. Ezen okoknak tudatos felismerése kelti fel mindinkább az érdeklődést a megfelelő fekvésű gyümölcs-telepítésre alkalmas ártéri talajok iránt. A mélyrétegű, televényes, termékeny talaj, a közelben levő folyó-víz hőmérséklet szabályozó hatása, a levegő nagyfokú pára tartalma az időközi árvizek a talajt gazdagító trágyája és a rovarelleneségeket megtizeledő hatása együttesen mind olyan tényező, amelyek olcsóbbá és lehetővé teszik féregmentes gyümölcs könnyűszerrel való előállítását.

Az alábbiakban közlöm a Tiszafüredi járás gyümölcsös állományának hozzávetőleg becsléssel megállapított statisztikáját. Megjegyezni kívánom, hogy bár a gyümölcsök zöme az ártereken van, ezen kimutatás felőleli — a házikerteket leszámítva — járás területén egyebütt is található gyümölcsösöket.

Tiszafüred	610 kh.
Poroszló	425 „
Örvény	105 „
Ujlőrincfelva	82 „
Tiszaszöllös	75 „
Sarud	30 „
Tiszaörs	25 „
Tiszaigar	20 „
Összesen	1372 kh.

A fejlődés nem szorítkozik csupán a telepítések számszerű növekedésére, hanem észrevehetőleg jelentkezik a növényvédelem alkalmazásában is. Ugy a fák mechanikai tisztogatása, mint a védekező szerek megfelelő alkalmazása szempontjából is örvendetesen javul a helyzet. Hedry főispán ur öméltsága és Okolicsányi alispán ur öméltsága kitűnő vezetése alatt működő Gyümölcsstermelők Országos Egyesülete Hevesvármegye Tagegyesülete mindent elfog továbbra is követni, hogy ez az új termelési ág a lakosság jólétének gyarapodásához hozzájáruljon.

IPI LAJOS

kötélgyártó mester

ajánlja elismerten legjobb minőségű gyártmányait.
H a t v a n . Szabadság u. 15.

„Emberé a munka, Istené az áldás.“

Fehér kartonlapra írva, ez a mondás függött két napig, f. hó 1-én és 2-án a hatvani községháza tanácstermének ajtaján. Akinek arra vitt az útja, mind érdeklődve nyitotta meg a kilincset, hogy bekukkantson. Ami azután a szemé elé tárult, arra kényszerítette, hogy lépjen is beljebb és álljon be a nezők tömegébe ő is. Szébbnél-szebb kézimunkák függtek állványokon, feküdtek az asztalokon és szinpompájukkal gyönyörködtek a látogatókat. A terem egyik sarkában fehér asztalon a konyhaművészet remekei sorakoztak és úgy ill, mint a terem többi részében szives mosoly s hangú asszonyok és leányok vetk közre a vásárlókat.

Ezek az asszonyok a hatvani Lorántffy Zsuzsánna Jótékony Nőegyesületnek tagjai, mely egyesület arról nevezetes, hogy nem öncélú, hanem magasztos, Istentől rendelt és Isten által kitűzött szent céllal dolgozik: a szegények lelki és testi istápolásáért. Tavaly ünnepelték 10 éves fennállását az egyesületnek és ez az ideai kézimunkakiállítás szintén a 10 ik volt. Hála Hatvan megértő társadalmának a látogatók száma a 400 körül mozgott, és ezek között oly sok vásárló is akadt, hogy a kiállított 90 drb kézimunka közül a kiállítás bezárlakor csupán 4 kisebb maradt meg. Érthető is volt a nagyarányú lelkesedés: minden munka iparművészeti tervek alapján tökéletesen volt kivitelezve és izléssel elrendezve.

A munkában ellöltött napok után, az egyesület szorgalmas tagjai örömmel látták fáradságuk gazdag gyümölcsét és boldogan készülnek a jövő munkaszezonra, mert „emberé a munka, Istené az áldás“

Bárdos Lajosné ref. lelkész neje,
ügyvezető elnök.

Keressünk gyógyulást, üdülést és szórakozást
a korszerűen átépített kiváló gyógyhatású

Parádfürdőben

Idény V 14 IX/30 ig. Főidény VII/1-VIII/31-ig.

Arsen-vasas-timsós és szénasavas fürdők.

Modern vizgyógyintézet. Ivókurák. Hegyi strand.

Uj nagy gyógyszálló, Vendéglő, kaszinó és kávéház. 126 hold park. Diétás ellátás. Elsőrendű konyha. Mérsékelt előidényi árak. Szobákat ajánlatos előre foglalni.

Kérjen prospektust!

Ha Gyöngyöst

utbaéiti, ne mulassza el felkeresni

a Hungária Szálló éttermét,

melynek konyhája kiválóságáról
országosan ismert.

Lévay Mihály püspök állapota.

F. hó 9-én a reggeli órákban a fővárosi lapok értesítése nyomán elterjedt Hatvanban az a megdöbbentő hír, hogy Lévay Mihály püspököt vasárnap este fél 8 óra tájban súlyos baleset érte Budapesten. Az értesülés szerint, amint át akart menni a villamos síneken, elvágódott és csak a vezető éberségének köszönhető, hogy néhány centiméternyi távolságban meg tudta állítani a kocsit. Lévay Mihály püspököt eszméletlen állapotban vérző fejjel szállították be a Park szanatóriumba, ahol azonnal orvosi kezelés alá vették. Hatvan egész lakossága a megdöbbentő hír vétele óta tele van aggodással a mindenki által bensőségesen tisztelt és szeretett jószágos lelkű főpap iránt és mindenki lelkében ott ég a forró fohász a mindenek Urához az Ő egészségének jobbrafordulásáért. Lévay Mihály püspök egészségi állapota bár örövendetesen javult, de még mindig súlyosnak mondható.

Várkonyi Sándor főjegyző nyilatkozata

a Bornemissza Géza kereskedelmi és iparügyi miniszternél járt küldöttség utjának eredményéről.

F. hó 10-én Hatvan község tisztagu küldöttsége utazott be a képviselőtestület határozata értelmében Várkonyi Sándor főjegyző vezetésével Budapestre, hogy Bornemissza Géza kereskedelmi és iparügyi miniszternél a község legfontosabb aktuális problémáinak megoldásához jóakaratu támogatást kérjen.

A küldöttséget dr. Szinyei-Merse Jenő országgyűlési képviselő, cs. és kir. kamarás vezette a miniszter elé.

A „Hevesvármegye” munkatársának kérésére Várkonyi Sándor, Hatvan község főjegyzője szíves volt bennünket a küldöttség eljárásának eredményéről az alábbiakban informálni:

A képviselőtestület határozata alapján kerestük fel Bornemissza Géza kereskedelmi és iparügyi miniszter ur öxcellenciáját és kerestük őt, hogy járuljon hozzá négy új állatvásár tartásának engedélyezéséhez, amellyel szemben a község lemondana 4 kiinduló vásár tartásáról. Ez a kérés a hatvani iparos és kereskedő társadalomnak már régi kérése. Ez ügyben a küldöttség megnyugtató kijelentést kapott és így remélhetjük, a kérés sikeres elintézését.

A másik kérésünk a hatvaniak helypénzfizetési kötelezettségeinek mikénti lerovására vonatkozott. Mi ugyanis a felhozott indokok alapján az általánosítás engedélyezését kerestük. Öxcellenciája a legnagyobb jóhálójával tette magáévá a község polgárainak ezen kérését és közölte, hogy a törvényes keretek között kiárja a polgárság ezen kérését kedvezően elintézni.

Tekintettel a munkanélkülségre, előterjesztettük azon kérésünket, hogy a képviselőtestület által elhatározott utszakasz a felüljárótól a rom. kath. temetőig még a folyó évben elkészíttessék. Határozott ígéretet kaptunk, hogy ez ügyben is a legsürgősebb intézkedés fog történni.

Munkatársunk azon kérdésére, hogy a küldöttség milyen impressziókat szerzett a kihallgatás alkalmával, — Várkonyi Sándor főjegyző válaszában közölte, hogy a küldöttség minden tagját valósággal lebilincselte az a közvetlen tárgyalási mód, és az a nagy jóakarattal, amellyel Bornemissza Géza kereskedelmi és iparügyi miniszter a hatvaniak ügyét, ké-

réseit kezelte.

Meglátszott és kiért minden mondatán, hogy a gyakorlati életnek az embere, akinek a lelke tele van szociális érzéssel, és minden erővel azon igyekszik, hogy a nép bajainak igazi és gyors orvoslója legyen.

Délafrikai gyümölcsök Angliában.

Írta: Balogh István.

Azok a törekvések, amelyek Magyarország gyümölcslátó szerepének fokozására irányulnak, célkitűzéseikben előkelő helyet szánnak a magyar gyümölcs angolai kivitelének. — Kézen fekvő oka ennek az, hogy egyrészt Anglia valutakorlátozás nélküli szabad piac, másrészt a világ legnagyobb gyümölcsfogyasztója, s így az odairányuló gyümölcskivitel a nemzetgazdaságnak valutaszerző, a kereskedelemnek hasznos nyújtó, a termelőnek pedig minőségi áruért magas árakat fizető értékes piac.

Az angolai export szolgálatában azonban különleges technikai berendezések szükségesek. Elsősorban olyan vasúti kocsik kelletnek, amelyek a magyar vasúti állomásokról közvetlenül Londonig való szállításra alkalmasak. Az angol vasutak nyomtávolsága (a sínek egymástóli távolsága) ugyan azonos a magyar és egyéb középeurópai vasutak nyomtávolságával, de a kocsik magassági és szélességi méretei kisebbek, mint a kontinensen használt vasúti kocsiké. Ezért készültek a MÁV számára már ezelőtt 5 évvel ugynevezett Ferry Boat kocsik, amelyek hazai állomásainkról indítva a La Manche csatornán át gőzhajókon teszik meg az utat, s innét az angol vasutak pályáján futnak rendeltetési állomásaikra. Ilyen kocsik jelölő berendezéssel ellátva már alkalmasnak tűntek a mintegy egyhetes szállítási időtartam lebonyolítására. Az 1937. évben kerültek forgalomba azon újabb eszközök, amelyekből a szakkörök egy része jelentős eredményeket várt, ezek a „Container” nevű tartályok összszúlyukban félvagon terhelést jelentenek, befogadóképességük pedig a gyümölcs és a csomagolás neme szerint 25–30 mázsa gyümölcs és szárazjég-hűtésre berendezettek, amivel a jelölés bizonyos hátrányai szüntethetők meg. Szabályozó készülékük is van, amely a Containerben uralkodó lehűtött gyümölcshőmérsékletet állandósítja.

Végül jelentősen fejlődött a gyümölcs szállítás előtt való lehűtése is elsősorban Kecskeméten, ahol immár két hűtőház is készült elő a hűtőkocsiba való berakásra a gyümölcsöt. — Sajnos hűtőházak még csak igen kevés helyen állanak rendelkezésünkre így az ország gyümölcstermésének csak kisebb hányada kerülhet távolsági exportra, egyébként a közelebbi északi országokra vagyunk utalva gyümölcsünkkel és az ottani importigények a gyümölcsöt mindig bizonyos szigorral kezelik, egyben árának megállapítása tekintetében sem tekintenek a termelésre, hanem inkább saját fogyasztóik védelmében járnak el, amikor pedig az ő cikkeik beérnek, akkor a tőlünk való importot megfelelő intézkedésekkel korlátozzák. Ilyenformán érthető, hogy a magyar gyümölcs egy hányadának útját illetékes tényezőink Anglia felé vezetnék, hol a fentebb említett előnyökkel kecsegtet az áru értékesítése.

Időszzerű tehát az, ha néhány sorban olvasóink elé tárjuk azokat az erőfeszítéseket, amelyet Délafrika dominium fejtét ki az anyaországgal való gyümölcsforgalom kiépítésére, s amelyek odavezettek,

hogy Délafrikának Angliába irányuló gyümölcskivitele 1937. évben elérte, sőt kissé túl is haladta ezen gyarmat világhírű gyémántexportjának értékét! A gyümölcs tehát felülmulta a legendás Kimberley gyémántmezőinek produktivitását!

És ez a nagy eredmény mindössze 17 év alatt következett be. 1919-ben az egész délafrikai gyümölcs-export mindössze 50 000 ládát tett ki, ez is főként a hajók friss gyümölcsszükségletének ellátására szolgált. További 4 év alatt ez a friss gyümölcsmennyiség rohamosan emelkedett és 1923 évben már elérte az 1.000.000 ládát. Mindez Capetown kikötőiből került elhajózásra, hűtőkamarákkal felszerelt hajókon, a hajóbarakás előtt pedig a fokvárosi magánhűtőházak végezték a gyümölcs előhűtését. A szállítmányokban jelentkező minőségi eltérések, olykor tekintélyes anyagi veszteséget okozó romlások az előhűtés jelentőségét egyre inkább kiemelték, a dél-afrikai unió kormánya tehát elhatározta, hogy ebben a fontos kérdésben gyökeres rendezést hajt végre és 1924 évben a fokvárosi kikötő egyik alkalmas pontján közvelelően hajóbarakási lehetőséggel 10 000 köbméter hűtött tartalmu, 72 teremből álló előhűtő építésével sietett a termelés és a kereskedelem segítségére, egyúttal pedig bevezette a legszigorúbb állami export ellenőrzést is. Mindkét kérdésben uttörő volt a dél-afrikai kormány, mert az előhűtő az ilyen műépítkezések legnagyobbika maradt hosszú időn keresztül, az exportellenőrzés pedig mintájává vált ugyancsak minden gyümölcs-termelő országnak.

A nagy előhűtő üze me gördülő kocsikon való hűtésen alapul, amely kicsik mintegy 18 mázsa gyümölcs felrakására alkalmasak, vágányon futnak és a kereskedő cégek által exportra szánt gyümölcscsel a pakoló házakban lesznek megrakva, mint p. o. a gyöngyösi gyümölcscsomagolóban is. A gyümölcs azonban nem waggonba kerül, hanem ezeken a gördülő kocsikon bemegy a hűtőházba, bevitel előtt minden kocsin a gyümölcs 5% súlymennyiségét kitevő ládát ellenőrzik az exportfelügyelők, s az ellenőrzés után kerülhet csak a hűtőbe a görkocsi rakományával együtt. A kocsin marad a gyümölcs nemcsak a lehűtés tartalma alatt, hanem a bekövetkezett hűtés után együtt kerül a rakpartra s onnan emelődve be a hajóúrbé, s ott rakják le róla a gyümölcsládákat. A kiürült kocsi visszatér a hűtőház elkerülésével a csomagolóházakba s újabb rakományal kezd meg az örök vándorutját a hűtőházon át a hajóúrbé.

Az előhűtő berendezés minden tekintetben beváltotta a hozzáfűzött reménységeket, a görkocsik annyira leegyszerűsítették a kezelést, hogy ennek az ott „görkocsi rendszernek” nevezett berendezésnek számos követője akadt az USA hűtőházakban is. 1934. évben ez a hűtőház már 150% túlterheléssel dolgozott, annak ellenére, hogy a citromlélek számára már 1929-ben Durban kikötőjében külön 7100 köbméter hűtött terű másik előhűtő létesült. A nyári gyümölcsök kivitele 1936. évre 4.360.000 ládára emelkedett. Az előhűtők nem győzvé a forgalmat a kikötőben ideiglenesen további 2000 hűtött ürköbméter befogadóképességű raktárátépítést hajtottak végre, s 1935 évben a vasutügyi minisztérium Port Elizabeth és East London kikötőiben még további 21.000 hűtött ürköbméter befogadóképes új két hűtőházcsoportot létesítettek, s ezzel ma a dél-afrikai Unió kikötői verhetetlenül a legnagyobb és legjobb hűtőberendezéssel ellátott gyümölcs-exporttelepei lettek földünknek.

Az állami hűtőházak befogadóképes hűtött ürtartalma 48 860 köbméter, az óránként áthajtott hűtött levegő mennyisége 4.556 000 köbméter, a legnagyobb napi előhűtési teljesítmény 18 600 métermázsa. Vagyis a gyöngyösi csemegeszőlőexportt illt 3 nap alatt előhűthető és elhajózható lenne, a hatvani paradicsomexport pedig egynapos elfoglaltságot adna ennek a nagy üzemnek.

Ilyen berendezés mellő kiegészítése annak az egyéb nagyarányú felkészültségnek, amivel a nemzetközi hajózás a gyümölcs tengeriken való szállítását végzi, s érthetővé teszi azt, hogy Londonban miért van az év minden szakában ugyancsak a világ minden gyümölcsfelesége a piacokon képviselve.

Szerény hazai viszonyaink között a fokvárosi hűtőházakat példaként előhozni nem szabad. De azok létesítése több fontos tanulság levonására nyújt módot hazai viszonyaink között is. Így első tanulság, hogy meg oly gazdag és fejlett termelés, kereskedelem és transzport mellett is, mint a gazdag angol gyarmatbirodalom: állami feladat a nagyhűtők megépítése és üzemeltetése. — Második tanulság, hogy a gyümölcs korlátlan elhelyezésének lehetőségére a hűtés nélkül meg nem valósítható, s így termelői, gazdaérdek ezek építésének szorgalmazása. Harmadik tanulság, hogy elképesztő méretek is szüneknek bizonyulhatnak, tehát hazai ilyen mű létesítményeinknek a rohamos bővítési lehetőségeket szem előtt kell tartaniok. — Ha pedig a hűtőtechnikán túlmenőleg nézzük ezeket a hatalmas létesítményeket, akkor szembe kell tűnnie annak is, hogy a gyümölcs kezelése minden felesleges rakodások, átemelgetések nélkül kell, hogy történjen, mert a puha nyári gyümölcsök belső strukturájának hallatlanul ártalmára vannak a termelő és a waggonbarakás közötti manipulációk között jelentkező felesleges és elkerülhető le és felrakások, rázások és egyéb erőművi behatások.

Legfontosabb tanulság pedig az, hogy Magyarország gyümölcs-termelésétől való minden félelem alaptalan, hiszen ha hazai egész termelésünk terfogatát nézzük, úgy ezt a fokvárosi hűtőházak 2 hét alatt egymagukban el tudnák kezelni — hol van akkor még a világ más számtalan nagyexport gócpontjának teljesítményétől a mi szegény megcsontított hazánk gyümölcs-termelése, ahol aszalt fügek, datolyák és narancs adják az esztendő felén át a hozzáférhető gyümölcsöt a magyar fogyasztó számára.

A Gyümölcs-termelők Országos Egyesülete megkezdte működését Hatvanban.

Május 8 án tartotta a helyi csoport első választmányi gyűlését, amelyen a gyümölcs-termelés érdekében nagy fontosságú határozatok hozáltak. A helyi csoport elnöke Várkonyi Sándor főjegyző bejelentette, hogy a községi személyzet felhasználásával Hatvan bel és külterületén lévő összes gyümölcs-fát kor és fajta szerint összeírta vagyis gyümölcs-fakatasztert állít fel. Eddig is történtek már összeírások, ezek azonban még hozzávetőleges képet sem nyújthatnak a tényleges állapotról, mert az összeírás becslés és bevallás alapján történt, amely közismerten hamis képet nyújt. Mivel együttes védekezés és értékesítés tiszta kép nyerése nélkül el sem képzelhető, felkérjük ez uton is a gyümölcs-fatu-ajdonosokat, hogy a hatóság e munkásságát saját érdekében mozdítsa elő. Természetesen az adatok kizárólag a gyümölcs-termesztés fejlesztése érdekében

fognak felhasználni. — Gyöngyössy Béla intéző bejelentette, hogy a Gy. O. E. átoltási akcióját Hatvanra kiterjeszteni föltétlenül szükségesnek tartja és egyben vállalja az átoltás végrehajtását. Már ez egyben minden gyümölcsfatulajdonos vad vagy nem kívánatos fajtájú fáját ingyen át fogják oltani. Ez irányú óháját már most tanácsos a fatulajdonosoknak bejelenteni (Község-háza, Csányi János) Csak ez az egy mód az egységes termelésre való áttéréshez, az egységes fajta termelése pedig a jó értékesítés alapja. — Vig Vilmos indítványozta, hogy a bors és kútelkeken található beteg fákat, melyek állandó tenyésztoi a különböző gyümölcs-fabetegségeknek, a község irtassa ki és helyébe ingyen egységes csemetét adjon a községi faiskolából. Várkonyi főjegyző az indítványt helyesnek tartja és megvalósítását a lehetőségek szerint támogatja. Ez uton is tudatuk, hogy Gyöngyössy Béla intéző minden szombat délután a hatvani gyümölcstermelők rendelkezésére áll és bárkinek szaktanácsot nyújt. Továbbá tudatuk, hogy a magasnyomású permetezőgépek már itthon vannak és csakely használati díjert nem sokra a tagok rendelkezésére állnak. (Érdeklődés Fuchs Lajosnál.) Ugyszinten kedvező anyagokat már rövidesen ugyanitt, kedvezményesen kaphatnak a tagok.

Ilj. dr. Tuzson János.

Vármegyénkből huszonegy vitézt, negyven várományost avat fel a kormányzó a székesfehérvári vitézi ünnepen.

Székesfehérvárott május 22-én, délelőtt 10 órakor a Szent István székesegyház romkertjében Heves vármegye területéről a következőket avatja vitézzé a kormányzó:

Tiszti vitézek: Gömöri Havas Péter ny. ezredes Eger, Szodoray Frigyes m. kir. őrnagy Eger, Szabó Ferenc e. e. zászlós testnevelési tanár Eger, Gáty (Gaszner) Géza e. e. zászlós, főkapl. urad. intéző Egerszázók, Monostory Géza e. e. százados, m. kir. császáryári igazgató Eger.

Várományosok: nemes Dienes Jenő gimnázium-tanár Eger, Lisztófy János honvéd reáliskolai növendék Pecs, Márkus Gyula gimn. tanuló Eger, Németh Tombácz Pál m. kir. főhadnagy Aggtelek, Pók András gimn. tanuló Pusztá Dinyéshát (Kisnána), Ilj. Tolnasy Imre gimn. tanuló Eger, Zákányi György gimn. tanuló Eger.

Legenységi vitézek, Pászti Béla ny. MÁV. altiszt, Hatvan, Molnár Ignác városi szolga Eger, Juhász József szabó, Gyöngyös, Sipos József fm., Nagyréde, Erdi Gábor fm., Nagyréde, Balog Bálint fm., Nagyréde, Apró Mihály ers. urad. mezőőr, Maklár, Molnár Vendel gazd. ispán, Ludas, Jakab Márton fm., Bodony, Maksó Bertalan bányász, Hasznos, Bánfalvi (Bin) Antal téglamester, Nagyréde, Haraszti (Hipszki) János urad. bérsgazda, Atkár, Tasspsz. Váradi Sándor fm., Tiszafüred.

Várományosok: Hollós János m. kir. tizedes, Sátoraljaújhely, Besenyői Márton tüzér, Miskolc, Bódi József fm., Gyöngyöshalmaj, Ilj. Javor Sándor lakosságod, Budapest, Mészáros István fm., Pély, Pécse János gimn. tanuló, Hatvan, Ilj. Együd András fm., Átány, Ilj. Tóth Pál fm., Recsk, Nagyfügedi András gépésztanonc, Tiszánána, Dinyéshát pusztá, Kelemen Rudolf m. kir. gyalogos, Eger, Ilj. Szabó Jó-

zsef, fm., Kömlő, Tóth János fm., Füzesabony, Gyórfi Sándor fm., Eger, Antal József községi bíró, Terpes, Ilj. Huszár Géza gimn. tanuló, Hatvan, Szabolcsi Kálmán fm., Heves, Molnár Béla fm., Demjén, Pocsai Imre fm., Kápolna, Nagy Lajos fm., Rózsaszentmárton, Ilj. Szabó István m. kir. főtüzér, Budapest, Nyíri Sándor fm., Tiszvágar, Balogh János fm., Nagyréde, Erős János fm., Felnémet, Hadfi Tibor gimn. tanuló, Eger, Kovács Péter fm., Adács, Kovács Ferenc kerekgyártótanonc, Verpelét, Lévai Ferenc fm., Apc, Patai Vilmos fm., Csány, Kovács Gábor polgári iskolai tanuló, Eger, Sipos László fm., Nagyréde, Ilj. Csányi István fm., Hatvan, Kis Balázs cipészsegéd, Gyöngyös.

Vitézzé nyilvánítva: tiszt. áll. ban: u. Tombácz Károly ezredes, hősi halált halt Székely Tibor tényl. zászlós, néhai Kovács Mihály hivatalszolga, Gyöngyös.

„Sólyom“ postagalamb sportegyesület Hatvanban.

Ha ma öt ember megáll az uccán, — egészen biztosra lehet venni, hogy politizálnak és hogy nemzetleni gondolatokkal traktálják egymást.

Amikor az elmúlt napok estjén hazafelé ballagtam, ismerősökből álló ötös csoport mellett haladtam el, akik, miután egy irányba, — az égre néztek, — azt a látszatot keltették, hogy nem poliizálnak, — vagy igazán a „magas“ politikával foglalkoznak.

A kíváncsiság hajtott, hogy megálljak s kérdészködésemmre így tudtam meg, hogy ők bizony tele szeretettel a lelkükben, — postagalambjaik iránt, várják azokat haza Hegyeshalomról, ahova elküldték őket.

Május 1-én felkerestem Duhony Árpád ny. igazgatót, az egyesület elnökét, aki szívesen tájékoztatott az egyesület működéséről.

1936 decembereben alakult a „Sólyom“ postagalamb sportegyesület Hatvanban, 25 tagja van ma az egyesületnek, akiknek birtokában 600 postagalamb van. — Az egyesület igen szépen tevékenykedik. Ebben az évben március 15-én résztvettek egy kerületi staféta-versenyen, — ezidőszert pedig tréning tartanak Hatvan és Hegyeshalom között. Május 1-én kezdődött a Hatvan-Székesfehérvár közötti tréning is, miután az egyesület a május 22-én, Székesfehérváron megtartandó vitézi avatás és Szent István jubileumi ünnepesen 50 galambbal részt akar venni.

Az idén meg az ország határain belül gyakorlatozik az egyesület, — jövőre azonban már tervbe van véve, hogy a röptetéseket Frankfurtig terjesztik ki.

Amíg az egyesület lelkes és agilis igazgatójával házának udvarán beszélgetek, — egymásután jönnek az egyesületi tagok és izgalommal érdeklődnek a Hegyeshalomra megelőző nap szállított postagalambjaik visszaérkezéséről.

Végre, reggel 9.36 órakor nagy körivet leírva megérkezik elsőnek Duhony Árpád igazgató két 937-es postagalambja, amelyeket — amint megtudtam, — 6.50 órakor indítottak Hegyeshalomról, tehát a cca 205 km-es utat 2.27 óra alatt tették meg, ami igazán szép teljesítménynek tekinthető.

Ez a minden tekintetben értékes és érdekes egyesület, amely hadászati szempontból is rendkívüli fontosságú. — igazán megérdemelné, hogy a hatóságok a legnagyobb támogatásban részesítsék őket. Bizony, megtörténik sokszor, hogy elvesznek a ga-

lambok, a mezőőröknek kötelességükké kellene tenni, hogy figyeljék es védjék a galambokat.

Versenyek alkalmával, helyes volna, ha akár a vasut, akár a posta a galambok indításáról díjtalan távirati vagy telefoni értesítést küldene.

Általában úgy érzem, hogy egy ilyen egyesület, amelynek a tagjai csupa nemes ambíciótól és állatszeretettől vezettetve működnek, — közérdekből támogatni kellene mindenkinek.

Betétek és kihelyezések emelkedéséről számolt be a Hevesmegyei Takarékpénztár közgyűlése.

Megnyitották az intézet tiszafüredi fiókját.

A Hevesmegyei Takarékpénztár R. 1., vármegyénk legregibb pénzintézete április végen tartotta 91. évi rendes közgyűlését *Milos György* kormányfőtanácsos, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület h. vezérigazgatójának elnöklésével *Milos György* elnök kedves szavakkal üdvözölte megnyitó beszédében Heves vármegye, Eger város, a Nemzeti Bank és az egri pénzintézetek képviselőit. Kiemelte ezután, hogy a fuzió után, amelynek következtében másfél évvel ezelőtt az Egri Takarékpénztár beolvadt a Hevesmegyei Takarékpénztárba, ez az első közgyűlés, amelyen egy egész év eredményéről számolhat be az igazgatóság, s ez az eredmény a betétek és a kihelyezések emelkedését mutatja. Jelenti ez azt is, hogy a bizalom megerősödött a pénzintézet iránt, de jelenti azt is, hogy az intézet fokozottabb mértékben teljesítette hivatását Heves vármegye és Eger város közgazdasági életében. A fuzió nyugalmat teremtett s ez a nyugalom, valamint az intézet jószándéka az alapja a további munkának és fejlődésnek.

A közgyűlés nagy tetszéssel fogadta *Milos György* elnök szavait. Ez után ismertették az igazgatóság jelentését, amely megemlékezik arról, hogy az általános gazdasági helyzet javulása országosan is bekövetkezett és a múlt évben végrehajtott egyesülés következtében csak növekedett a bizalom a pénzintézet iránt. A takarékbetétek és folyószámlai betétek állománya 137 040 89 pengővel emelkedett az 1937. év folyamán. A kihelyezési tevékenység is élénk volt. Az intézet 600.000 pengő összegű új kölcsönt folyósított váltón és folyószámlán. A mezőgazdaság, ipar és kereskedelem élénkebb tevékenysége lehetővé tette, hogy a régebbi kihelyezésekre tekintélyes összegű visszafizetések történtek, ami az intézet anyagának bonítását és mobilitását bizonyítja. A mérleg vizsgálata meggyőz arról, hogy jelentős összegű likvid eszközeik felett disponál az intézet és 1938-ban is módjában áll minden kellően fedezett és termelési célra szolgáló hiteligényt kielégíteni.

Beszámol az igazgatósági jelentés arról is, hogy a Pénzügyi Központtal létrejött megállapodás szerint már folyó évi március 21 én megnyitották Tiszafüreden a Hevesmegyei Takarékpénztár fiókintézetét és ez lesz hivatva a tiszafüredi járás hiteligényeit és egyben a tiszánánai fiók üzletkörét is ellátni. Az intézet ezzel a fióknyitással szolgálatot kíván tenni a tiszafüredkörnyéki piacnak, mely évek óta nélküli hitelszükségletének pénzügyi kielégítését és tőkének megfelelő biztonságú gyümölcsöztesét.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesülettel változatlanul szoros kapcsolatban áll a Hevesmegyei Takarékpénztár és az előkelő fővárosi országos in-

tézettől most is — mint a múltban — erkölcsi és anyagi segítségben részesül.

Az igazgatói jelentés mély részvétellel emlékezett meg végül *Maczky Gyula*, *Németh Pál* és *Velcsey István* választmányi tagok elhunytáról és emléküket kegyelettel örökítették meg a közgyűlés jegyzőkönyvében.

Ficzere László főkapitáni főmérnök betérjesztette a felügyelő bizottság jelentését, mire a közgyűlés megadta a szokásos felmentvényt és a nyereség hovatfordítása tekintetében elfogadta az igazgatóság javaslatát.

Befejezésül *Braun Károly* egri polgármester szólalt fel és a város gazdasági életének szempontjából méltatta a Hevesmegyei Takarékpénztár munkájának és hivatásának jelentőségét, majd igen meleg szavakkal emlékezett meg *Milos György* elnök megértő magatartásáról, amelynek annyit köszönhet a város gazdasági élete. Kérte az elnököt *Braun* polgármester, hogy továbbra is őrizze meg tanogató készséget az egri és hevesmegyei érdekek iránt, mire *Milos György* megköszönve az üdvözlést, kijelentette, hogy minden rokonszenvvel mellette áll az egri és hevesmegyei gazdasági érdekeknek.

Jósvay Gábor poroszlói ny. igazgató-tanító a Tinódy Lantos Sebastyen Társaság által meghirdetett országos pályázaton nótaszerzeményeivel aranyozott babérkoszorút és aranyoklevelet nyert. Itt említjük meg, hogy a Hangyaközpont igazgatósága a „Hangya” újságban az 1937. év folyamán megjelent legjobb újságcikk megjutalmazására szánt „Meskó Pál fele alapítványi díjat” ugyancsak *Jósvay Gábornak* ítélte.

A Hatvani Polgári Lovászegyesület Hatvanban f. évi június 5-en vasárnap reggel 8 óra 15 perctől a Józsefpark mögötti sporttelepi löteren rendezte Hevesvármegye 1937 évről elmaradt senior egyéni és tízes csapatbajnoki kispuska nyitversenyét.

Takarmányozási kérdésről ír a „Mezőgazdaság” legújabb száma. Cikkeket közöl még a csikó-ápolásról és nevelésről, sertésfertőzésről, kisebb tojás gazdaságok berendezéséről, a csontlisztéről, homoki takarmánynövények vetési idejével való kísérletről, a nyersszalmatrágyázásról, a gyógy- és vegyipari növénytermesztésről stb. A dűsan illusztrált szaklapból a *Mezőgazdaság* kiadóhivatala, Budapest, V., Vécsey u. 4. l. 5a mutatószámot küld.

Hogyan lehet olcsóbban permetezni? Erről a kérdésről ír a *Növényvédelem* és *Kertészet* most megjelent legújabb száma. Ismerteli még a szőlőültetés sikerességének okait, a gyümölcsfák ültetésének helyes módját, a gyümölcsfák termékenységének fokozását, a szőlő mészésének idejét, a gyümölcsfák fejlettségének okait, a szilva, a meggy és cseresznye fergesedését, az enyvyűtő tavaszi alkalmazását stb. A dűsan illusztrált, színes gyümölcsképet is közlő két szaklapból a „Növényvédelem” kiadóhivatala (Budapest, V., Vécsey-u. 4.) egy alkalommal díjtalanul küld mutatószámot.

Ha eredményt akar elérni, hirdessen a Hevesvármegyében.

Forradalom

Eszterhás István új regénye

Eszterhás új regénye, a *Forradalom* 1938 atmoszférájában született. És élénk viszhangot fog kelteni mindenkiben, aki ebben a forrongó világban látszat-erkölcs, látszat-becsület, látszat-emberség helyett igazi emberségre vágyik. Aki erről a mai társadalomról le akarja tépni a az álarcot, szembe akar nézni a társadalmat formáló erők egy jelentős csoportjával, bankokkal, kartellekkel, sajtóval, pártpolitikával.

A regény alap gondolata, hogy csak egyféle forradalom vezet célhoz, az, amely a lelkek mélyén játszódik le és az egyének megigazulásával jár. Minden egyéb forradalom, minden erőszakos tömegmozgalom csak tetézi a rosszat.

A regény tendenciája: nem elég a törvény betűje szerint becsületesnek lenni. Kifinomultabb, magasabbrendű felelősségérzésre van szükség.

Tételének igazolására Eszterhás István elmondja, hogyan teszi tönkre egy kartell a karteilen kívüli üzemet, amelynek tulajdonosa olcsóbban termel, olcsóbban árusít és munkásai számára kedvezőbb szociális és anyagi helyzetet biztosít.

Eszterhás azonban nem általánosít. Nem is tökéletes! A szociális gondolkodású tőkésekkel teljes sorsközösséget vállal. Rámutat a magántőke örökös jelentőségére és arra a megmérhetetlen haszonra is, amely a társadalomra abból haramlik, ha a tőkés: emberien, etikusan gondolkodó lény.

A regény tendenciájában tehát forradalomellenes, kommunistaellenes, a nagytőke túlkapásait ostorozza. Előadásmódjában viszont irodalmi. Sőt: irodalom. Mert azt a tüzes, roppant feszültségű mondanivalót, amellyel a közönség elé lép, a tiszta irodalom nemes eszközeivel formálja regénnyé Eszterhás.

A Ma fia szól ebben a könyvben a Ma fiaihoz. Bizonyos, hogy szomjas lelekkel figyelnek a szavára. Bizonyos, hogy megértik, bizonyos, hogy a szívükbe zárják.

Megjelent a Singer és Wolfner Irod. Intézet kiadásában.

Hatvan és körzetének képviselője
HAJDU ÁRMIN-nál HATVAN, telefon: 65.

Fegy. 139/1938 szám.

Hirdetmény.

Az Egri Ügyvédi Kamara fegyelmi bírósága közhírré teszi, hogy Kaló Miklós egri ügyvédet az ügyvedség gyakorlásától az 1874:XXXIV. t. c. 68. §-ának b. és 69. §-ának c. pontjába ütköző fegyelmi vétség miatt 3 (három) havi időtartamra felfüggesztette 66/fegy. 1938. sz. jogerős ítéletével. — A felfüggesztés 1938 évi július hó 11-én jár le. — Irodagondnok: Dr. Róth Dezső egri ügyvéd.

Eger, 1938. évi április hó 28-án.

Az Egri Ügyvédi Kamara Fegyelmi Bírósága.

Dr. Schwarcz Artur

elnök h.

Dr. Erlach Sándor

titkár.

ELADÓ gyümölcsfák,

1—4 évesek, bokorrózsák
és Thuják 50—100 cm.
magasak.

Árjegyzéket bérmentve küld:

Keserű Bálint

gyümölcsfaiskolája.

Pusztamonostor.

Szolnok megye.

Heves vármegyeiek Pesten a Metropole-ba

szállnak. — Rákóczi-ut 58
150 kényelmes szoba P. 4-től. Penzió 9 P.-től.
Patináshírű kiváló konyha.
Erdélyi FLEKKEN és CSÓBEN SÜLT hal
különlegességek.

szegedi Farkas Jóska és cigányzenekara.
VIRÁNY ujszerű jazz-zenekara. TÁNC.

A szerkesztésben résztvesznek:
Egerben: Dr. Erlach Sándor, Gyöngyösön: Dr.
Katricus Kálmán, Tiszafüreden: Dr. Végh József,
Hevesen: Figlár Géza, Pásztón: vitéz dr.
Szilágyi Sándor.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Vig Vilmos, Hatvan, Telefon: 85.

Társzerkesztő: Balogh István Gyöngyös.

Kéziratok, előfizetési és hirdetési díjak a kiadóhivatalt
címeire Hatvanba küldendők.

Klang Sándor

vaskereskedő

Hatvan.

Telefon: 68.

Mindennemű vas és háztartási
cikkek, a legmodernebb kályhák
és tűzhelyek raktáron nagy
választékban.

Blumenthal

Béla

épületfa- és
tűzfakeres-
kedése.
cementá-
rugyára.

Hatvan

Telefon: 20. szám.

Cement és mozaik lapok, ce-
mentesövek, járdakövek, dug-
választékban mindennemű ép-
ítőanyag legjobb minőségben
kapható. Terrenol csementpala-
gyár, Gyöngyösi parkettgyár
Sempernova Első Magyar Né-
mesvakolajgyár kerületi
képviselése.

KORONA

nagy-
szálloda
EGER

Tulajdonos: Eger megyei város,
Béni: Unterreiner János.

Legmodernebb berendezésű szálloda
50 szobával, a gyógyhatású fürdők, és
szabadkútvilágban. A napjainkban a
legjobb.

Felvilágosításokat ad.

Városi Idegenforgalmi Hivatal,
Eger, (Városház)

Bindfeld Márk és fia részvénytársaság

építési kereskedő cég-
nél a legmodernebb ki-
tűzött cement, árda- és
mozaik lapok a legutá-
zatosabb árban besze-
relnetők.

HATVAN. Telefon 30 sz.

A gondos háziaszónak
csütörtökön
első napján, hogy felkeresse
HAJDU ÁRMIN

üzletét,

ahol friss porkőlé és sü elsőrendű

kávét

kap meg jutányos áron! Denaturált
szesz nagyban és kicsinyben! — Vidéki
megrendeléseket pontosan eszközöl! —
Saját érdeke parancsolja, hogy egyszer la-
togasson el HATVAN I üzletembe.

Takarékos fűtés

Salgó szénnel
Salgó brikettel